

Посилання

1. Релігієзнавчий словник / [за ред. проф. А. Колодного і Б. Лобовика]. – К. : Четверта хвиля, 1996. – 392 с.
2. Інтернет-енциклопедія Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ru.wikipedia.org/wiki/Вестфальский_мир.
3. Локк Дж. Два трактата о правлении / Дж. Локк // Сочинения : в 3 т. – Т. 3 / [ред. и сост., авт. примеч. А. Л. Субботин]. – М. : Мысль, 1988. – 688 с.
4. К 400-летию Нантского эдикта [Электронный ресурс] // Русская мысль. – 26 февраля 1998 г. – Режим доступа : <http://magazines.russ.ru/vestnik/2001/1/ilov.html>.
5. Дмитрієв А. І. Вестфальський мир 1648 року і сучасне міжнародне право : [монографія] / А. І. Дмитрієв. – К. : Ін-т держ. і права НАН України, 2001. – 426 с.
6. Декларация прав человека и гражданина // Международные акты о правах человека : Сб. документов / [сост. В. А. Карташкин, Е. А. Лукашева]. – М. : НОРМА – ИНФРА-М., 1999. – С. 32–34.
7. Ключников Ю. В. Международная политика новейшего времени в договорах, нотах и декларациях / Ю. В. Ключников, А. В. Сабанин. – М. : Литиздат.; тип. «Красной газеты», 1926. – Ч. 2. – 464 с.
8. Абашидзе А. Х. Защита прав меньшинств по международному и внутригосударственному праву / А. Х. Абашидзе. – М. : Права человека, 1996. – 476 с.
9. Устав ООН 1945 г. // Международное право в документах : учеб. пособие / [сост. Н. Т. Блатова, Г. М. Мелков]. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ИНФРА-М, 1997. – С. 214–242.
10. Всеобщая декларация прав человека от 10 декабря 1948 года // Международные акты о правах человека : сб. документов / [сост. В. А. Карташкин, Е. А. Лукашева]. – М. : НОРМА – ИНФРА-М., 1999. – С. 39–44.
11. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року // Права людини: Міжнародні договори

- України: Декларації, документи / [упоряд. і автор комент. Ю. К. Качуренко]. – К. : Наукова думка, 1992. – С. 36–58.
12. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 року // Права людини: Міжнародні договори України: Декларації, документи / [упоряд. і автор комент. Ю. К. Качуренко]. – К. : Наукова думка, 1992. – С. 24–36.
13. Венская Декларация и Программа действий от 25 июня 1993 года // Действующее международное право. Документы в 2 т. – Т. 1 / [сост. Ю. М. Колосов, Э. С. Кривчикова]. – М. : Международные отношения, Юрайт-Издат, 2007. – С. 80–95.
14. Конвенция о правах ребенка от 20 ноября 1989 года // Международные акты о правах человека : сб. документов / [сост. В. А. Карташкин, Е. А. Лукашева]. – М. : НОРМА – ИНФРА-М., 1999. – С. 306–323.
15. Конвенция про запобігання злочинові геноциду і покарання за нього від 09 грудня 1948 року // Права людини. Міжнародні договори України: Декларації, документи / [упоряд. і автор комент. Ю. К. Качуренко]. – К. : Наукова думка, 1992. – С. 63–67.
16. Декларация и Программа действий в области культуры мира от 13 сентября 1999 года // Действующее международное право. Документы в 2 т. – Т. 2 / [сост. Ю. М. Колосов, Э. С. Кривчикова]. – М. : Международные отношения, Юрайт-Издат, 2007. – С. 496–503.
17. Декларация о праве на развитие от 4 декабря 1986 года // Действующее международное право. Документы в 2 т. – Т. 1 / [сост. Ю. М. Колосов, Э. С. Кривчикова]. – М. : Международные отношения, Юрайт-Издат, 2007. – С. 105–108.
18. Устав ООН 1945 г. // Международное право в документах : учеб. пособие / [сост. Н. Т. Блатова, Г. М. Мелков]. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ИНФРА-М, 1997. – С. 214–242.
19. Декларация принципів толерантності // Свобода совісті та віросповідання в контексті міжнародних й українських правових актів та релігійних документів (витяги). – Вид. 2-ге (доопрац. і доповн.). / [упоряд., авт. передм. і приміток М. Ю. Бабій]. – К., 2006. – С. 31–35.
20. Декларация о правах лиц, принадлежащих к национальным или этническим, религиозным и языковым меньшинствам от 18 декабря 1992 года // Международные акты о правах человека: сб. документов / [сост. В. А. Карташкин, Е. А. Лукашева]. – М. : НОРМА – ИНФРА-М., 1999. – С. 109–114.

21. Права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин. Резолюція Комісії ООН з прав людини // Права людини в Україні: Інформ.-аналіт. бюллетень Укр.-Америк. бюро захисту прав людини. – 1998. – Вип. 21. – С. 83–86.
22. Загальний коментар Комітету ООН із прав людини до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права // Свобода совісті та віросповідання в контексті міжнародних й українських правових актів та релігійних документів (вигляги). – Вид. 2-ге (доопрац. і доповн.) / [упоряд., авт. передм. і приміток М. Ю. Бабій]. – К., 2006. – С. 15–18.
23. Международная Конвенция о ликвидации всех форм расовой дискриминации // Действующее международное право. Документы в 2 т. – Т. 1 / [сост. Ю. М. Колосов, Э. С. Кривчикова]. – М. : Международные отношения, Юрайт-Издат, 2007. – С. 138–148.
24. Декларация про раси і расові забобони // Действующее международное право. Документы в 2 т. – Т. 1 / [сост. Ю. М. Колосов, Э. С. Кривчикова]. – М. : Международные отношения, Юрайт-Издат, 2007. – С. 114–119.
25. Декларация о ликвидации всех форм нетерпимости и дискриминации на основе религии или убеждений // Действующее международное право. Документы в 2 т. – Т. 1 / [сост. Ю. М. Колосов, Э. С. Кривчикова]. – М. : Международные отношения, Юрайт-Издат, 2007. – С. 132–134.
26. Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти від 14 грудня 1960 року // Права людини: Міжнародні договори України: Декларації, документи / [упоряд. і автор комент. Ю. К. Качуренко]. – К. : Наукова думка, 1992. – С. 67–74.
27. Конвенция о статусе беженцев от 28 июля 1951 года [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://reflaw.narod.ru/HTMLs/lows/inter/conv51.htm>.
28. Декларация об основных принципах, касающихся вклада средств массовой информации в укрепление мира и международного взаимопонимания, в развитие прав человека и в борьбу против расизма и апартеида и подстрекательства к войне // Действующее международное право. Документы в 2 т. – Т. 1 / [сост. Ю. М. Колосов, Э. С. Кривчикова]. – М. : Международные отношения, Юрайт-Издат, 2007. – С. 135–137.
29. Американская конвенция о правах человека // Действующее международное право. Документы в 2 т. – Т. 2 / [сост.

- Ю. М. Колосов, Э. С. Кривчикова]. – М. : Международные отношения, Юрайт-Издат, 2007. – С. 720–736.
30. Африканская Хартия прав человека и народов // Действующее международное право. Документы в 2 т. – Т. 2 / [сост. Ю. М. Колосов, Э. С. Кривчикова]. – М. : Международные отношения, Юрайт-Издат, 2007. – С. 737–747.
31. Всеобщая исламская декларация прав человека // Жданов Н. В. Исламская концепция миропорядка. – М. : Международные отношения, 1991. – С. 193–199.
32. Государственная религия [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.neonomad.kz/neonomadika/kultura/index.php?ELEMENT_ID=2198.
33. Конвенция о защите прав человека и основных свобод, 4 ноября 1950 г., и Протоколы № 1, 4, 6 и 7 // Действующее международное право. Документы в 2 т. – Т. 2 / [сост. Ю. М. Колосов, Э. С. Кривчикова]. – М. : Международные отношения, Юрайт-Издат, 2007. – С. 273–279.
34. Договор об учреждении Европейского сообщества [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.medialaw.ru/laws/other_laws/european/dog_es-ec.htm.
35. Заключительный акт Совещания по безопасности и сотрудничеству в Европе 1 августа 1975 г. // Действующее международное право. Документы в 2 т. – Т. 1 / [сост. Ю. М. Колосов, Э. С. Кривчикова]. – М. : Международные отношения, Юрайт-Издат, 2007. – С. 43–47.
36. Итоговый документ Венской встречи государств-участников Совещания по безопасности и сотрудничеству в Европе от 15 января 1989 года // Международные акты о правах человека : сб. документов / [сост. В. А. Карташкин, Е. А. Лукашева]. – М. : НОРМА – ИНФРА-М., 1999. – С. 648–653.
37. Документ Копенгагенского совещания Конференции по человеческому измерению СБСЕ от 29 июня 1990 года // Международные акты о правах человека : сб. документов / [сост. В. А. Карташкин, Е. А. Лукашева]. – М. : НОРМА – ИНФРА-М., 1999. – С. 653–664.
38. Парижская Хартия для новой Европы от 21 ноября 1990 года // Международные акты о правах человека : сб. документов / [сост. В. А. Карташкин, Е. А. Лукашева]. – М. : НОРМА – ИНФРА-М., 1999. – С. 664–667.
39. Документ Московского совещания Конференции по человеческому измерению СБСЕ от 03 октября 1991 года //

- Международные акты о правах человека : сб. документов / [сост. В. А. Карташкин, Е. А. Лукашева]. – М. : НОРМА – ИНФРА-М., 1999. – С. 667–676.
40. Хартія основних прав Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_524.
41. Європейская социальная хартия [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ru.wikipedia.org/wiki/Европейская_социальная_хартия.
42. Хельсинские решения 10 июня 1992 года (Извлечения) // Действующее международное право : в 3 т. / [Ю. М. Колосов, Э. С. Кривчикова]. – М. : Изд-во Моск. независим. ин-та меж-дунар. права, 1999. – Т. 1. – С. 202–207.
43. Рамочная конвенция о защите национальных меньшинств от 18 апреля 1995 года // Международные акты о правах человека : сб. документов / [сост. В. А. Карташкин, Е. А. Лукашева]. – М. : НОРМА – ИНФРА-М., 1999. – С. 634–640.
44. Кушніренко І. Ю. Міжнаціональна толерантність в політичному процесі сучасної України : дис. канд. політ. наук : 23.00.02 / І. Ю. Кушніренко. – Одеса, 2008. – 199 с.
45. Гаазькі рекомендації щодо прав національних меншин на освіту та пояснлювальна записка (1996 р.). – Гаага : Фонд міжетнічних відносин, 1996. – 17 с.
46. Ословські рекомендації щодо мовних прав національних меншин і пояснлювальна записка (1998 р.). – Гаага : Фонд міжетнічних відносин, 1998. – 36 с.
47. Лундські рекомендації про ефективну участь національних меншин в суспільно-політичному житті і пояснлювальна записка (1999). – Гаага : Фонд міжетнічних відносин, 1999. – 36 с.
48. Резолюція ПАРЄ 885 (1987) про внесок євреїв до європейської культури [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.irs.in.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=81:1&catid=43:eu&Itemid=70&lang=ru.
49. Рекомендация № 1162 (1991) о вкладе исламской цивилизации в европейскую культуру // Сборник правовых актов Совета Европы о сохранении культурного наследия (часть 2) ; [сост. С. Н. Молчанов]. – Екатеринбург : Банк культурной информации, 2003. – С. 203.
50. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин від 5 листопада 1992 року // Офіційний вісник України. – 2006. – № 50. – С. 3381.

51. Minority Rights in Europe. – European minorities and languages / [ed.-in-Chief S. Trifunovska, Guest ed. Fernand de Vavennes]. – The Hague : T.M.C. Asser Press, 2007. – 606 p.
52. Рекомендація ПАРЄ 1212 (1993) «Про релігійну терпимість у демократичному суспільстві» // Свобода совісті та віросповідання в Україні в контексті дотримання міжнародних стандартів з прав людини та основних свобод / [за ред. В. Яворського] / Українська Гельсінська спілка з прав людини, Центр правових та політичних досліджень «СІМ». – Харків : Фоліо, 2005. – С. 67–71.
53. Рекомендація 1412 (1999) 55 Парламентської Асамблеї Ради Європи // Свобода совісті та віросповідання в контексті міжнародних й українських правових актів та релігійних документів (витяги). – Вид. 2-ге (доопрац. і доповн.) / [упоряд., авт. передм. і приміток М. Ю. Бабій]. – К., 2006. – С. 72–73.
54. Рекомендація NR (83) 4 Комітету міністрів Ради Європи «Про сприяння обізнаності про Європу в середніх школах» від 18 квітня 1983 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_732.
55. Рекомендації NR (99) 2 Комітету міністрів Ради Європи «Про середню освіту» від 19 січня 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakony.com.ua/lawbase/sedcontent.html?id=62176&p=1>.
56. Рекомендація Rec(2001) 15 Комітету міністрів Ради Європи «Про викладання історії у ХXI столітті в Європі» від 31 жовтня 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uazakon.com/documents/date_86/pg-gfcaxj.htm.
57. Рекомендація NR (97) 21 Комітету міністрів Ради Європи «ЗМІ та сприяння культурі терпимості» від 30 жовтня 1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_736.
58. Рекомендація NR (97) 20 Комітету міністрів Ради Європи Про «наклепницькі висловлювання» від 30 жовтня 1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.coe.kiev.ua/docs/km/r\(97\)20.htm](http://www.coe.kiev.ua/docs/km/r(97)20.htm).
59. Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму від 16 травня 2005 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_712.
60. Хартли Т. К. Основы права Европейского сообщества / Т. К. Хартли ; [пер. с англ.]. – М. : Закон и право, ЮНИТИ, 1998. – 703 с.

61. Методичні рекомендації для центральних органів виконавчої влади щодо застосування в законотворчій діяльності Конвенції про захист прав і основних свобод людини. Схвалено постановою колегії Міністерства юстиції України від 21 листопада 2000 р. № 40.
62. Конвенция о правах и основных свободах человека от 26 мая 1995 года // Международные акты о правах человека : сб. документов / [сост. В. А. Карташкин, Е. А. Лукашева]. – М. : НОРМА – ИНФРА-М., 1999. – С. 711–719.
63. Соглашение о помощи беженцам и вынужденным переселенцам от 24 сентября 1993 года // Международные акты о правах человека : сб. документов / [сост. В. А. Карташкин, Е. А. Лукашева]. – М. : НОРМА – ИНФРА-М., 1999. – С. 706–708.
64. Конвенция об обеспечении прав лиц, принадлежащих к национальным меньшинствам от 21 октября 1994 года // Международные акты о правах человека : сб. документов / [сост. В. А. Карташкин, Е. А. Лукашева]. – М. : НОРМА – ИНФРА-М., 1999. – С. 708–711.
65. Угода з питань, пов'язаних з відновленням прав депортованих осіб, національних меншин та народів від 09 жовтня 1992 року // Права людини в Україні : Інформ.-аналіт. бюллетень Укр.-америк. бюро захисту прав людини. – 1998. – Вип. 21. – С. 405–407.
66. Кистяковский Б. Социальные науки и право. Очерки по методологии социальных наук и общей теории права / Б. Кистяковский // Исторія вченъ про право і державу : хрестоматія / [уклад., заг. ред. Г. Г. Демиденка]. – Х. : Право, 2005. – С. 725–740.
67. Конституція України від 28.06.96 №254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 381–417.
68. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
69. Цивільний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40, 41, 42. – Ст. 492.
70. Котигоренко В. О. Кримськотатарські репатріанти: проблема соціальної адаптації / В. О. Котигоренко. – К. : Світогляд, 2005. – 222 с.
71. Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов і мов меншин: [Закон України від 15 травня 2003 року] // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 30. – Ст. 259.

72. Котигоренко В. Бути чи не бути етнічним конфліктам в Україні? / В. Котигоренко // Політичний менеджмент. – 2008. – № 5. – С. 85–103.
73. Про національні меншини: [Закон України від 25 червня 1992 року] // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 36. – Ст. 529.
74. Про об'єднання громадян: [Закон України від 16 червня 1992 року] // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 34. – Ст. 504.
75. Про політичні партії: [Закон України від 5 квітня 2001 року] // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 23. – Ст. 118.
76. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: [Закон України від 11 грудня 2003 року] // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 15. – Ст. 232.
77. Про захист суспільної моралі: [Закон України від 20 листопада 2003 року] // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 14. – Ст. 192.
78. Про основні засади інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки: [Закон України від 9 січня 2007 року] // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 12. – Ст. 102.
79. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: [Закон України від 4 лютого 1994 року] // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 23. – Ст. 161.
80. Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: [Закон України від 21 листопада 2002 року] // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 3. – Ст. 12.
81. Про внесення змін до Регламенту Кабінету Міністрів України: [Постанова Кабінету Міністрів України від 8 липня 2009 р. № 712] // Урядовий кур'єр. – 2009. – 22 липня.
82. Про приєднання України до статуту Ради Європи: [Закон України від 31 жовтня 1995 року] // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 38. – Ст. 287.
83. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 до Конвенції: [Закон України від 14 липня 1997 року] // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 40. – Ст. 263.
84. Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про здійснення прав дітей від 25 січня 1996 року: [Закон України від 3 серпня

- 2006 року] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazokon.ua/l_doc2.nsf/link1/тоб60069.htm.
85. Про ратифікацію факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання від 18 грудня 2002 року: [Закон України від 27 липня 2006 року] // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 39. – Ст. 327.
86. Про ратифікацію Європейської Конвенції про правовий статус трудящих-мігрантів від 24 листопада 1977 року: [Закон України від 16 березня 2007 року] // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 21. – Ст. 290.
87. Про приєднання України до Конвенції Ради Європи про охорону нематеріальної культурної спадщини (995-d 69) від 17 жовтня 2002 року: [Закон України від 6 березня 2008 року] // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 16. – Ст. 153.
88. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: [Закон України від 23 лютого 2006 року] // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 30. – Ст. 260.
89. Про ратифікацію Європейської соціальної хартії від 3 травня 1996 року: [Закон України від 14 вересня 2006 року] // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 43. – Ст. 418.
90. Про ратифікацію Протоколу № 1 до Європейської конвенції про запобігання тортурам та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню: [Закон України від 13 вересня 2001 року] // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 2. – Ст. 9.
91. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: статус і функціонування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.br.com.ua/referats/Pravo/32928-4.html>.
92. Українська Гельсинська спілка з дотримання прав людини. Доповідь за 2008 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://helsinki.org.ua/index.php?id=1245941016>.
93. Human Rights Watch назвала ситуацію з дотримання прав людини в Україні в 2009 році «невтішною» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.newru.ua/ukraine/21jan2010/hrw_ukr.html.
94. Європа вважає, що Україна погано бореться з расизмом [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rights.unian.net/ukr/detail/844>.

95. Бущенко А. Рішення Європейського суду українській Феміді – не указ [Електронний ресурс] / А. Бущенко. – Режим доступу : <http://human-rights.unian.net/ukr/detail/191748>.
96. Венгер О. Особливості становлення гендерної демократії в Україні / О. Венгер // Політичний менеджмент. – 2009. – № 3. – С. 145–152.
97. Коваль Л. Не лише берегиня / Л. Коваль // Урядовий кур'єр. – 2009. – 4 липня.
98. Роулз Дж. Політичний лібералізм / Дж. Роулз // Сучасна політична філософія : антологія / [пер. з англ. ; упоряд. Я. Кіш]. – К. : Основи, 1998. – С. 192–238.
99. Про затвердження загальних правил поведінки державного службовця: [Наказ Головдержслужби № 88 від 23 жовтня 2000 року] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazokon.ua/l_doc2.nsf/link1/то60069.htm.
100. Приходько О. Украинцы не очень уважают законы / О. Приходько // Зеркало недели. – 2009. – 6 июня.